

P.Z. br. 698

HRVATSKI SABOR

KLASA: 310-02/14-01/01

URBROJ: 65-14-02

Zagreb, 25. kolovoza 2014.

**ZASTUPNICAMA I ZASTUPNICIMA
HRVATSKOGA SABORA**

**PREDSJEDNICAMA I PREDSJEDNICIMA
RADNIH TIJELA**

Na temelju članka 178. Poslovnika Hrvatskoga sabora u prilogu upućujem *Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o tržištu električne energije*, koji je predsjedniku Hrvatskoga sabora dostavio Mladen Novak, zastupnik u Hrvatskom saboru, aktom od 19. kolovoza 2014. godine.

U radu Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, sudjelovat će predlagatelj prijedloga zakona.

PREDSJEDNIK

Josip Leko

P.Z. br. 698

HRVATSKI SABOR

zastupnik Mladen Novak

Zagreb, 19. kolovoza 2014.

REPUBLIKA HRVATSKA
65 - HRVATSKI SABOR
ZAGREB, Trg Sv. Marka 6

Primljeno: 19-08-2014		
Klasifikacijska oznaka	Org jed	
310-02/14-01/01	65	
Uruđbeni broj	Pril	Vrij
6531-14-01	1	

PREDSJEDNIKU HRVATSKOG SABORA

Predmet: Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o tržištu električne energije

Na temelju članka 85. Ustava Republike Hrvatske i članka 129. Poslovnika Hrvatskog sabora, podnosim **Prijedlog zakona i izmjenama i dopunama Zakona o tržištu električne energije.**

Sukladno članku 135. stavku 2. Poslovnika Hrvatskog sabora, u postupku donošenja Zakona na sjednici Hrvatskog sabora i njegovih radnih tijela, sva potrebna obrazloženja dat će zastupnik Mladen Novak.

Zastupnik

Mladen Novak

PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O TRŽIŠTU ELEKTRIČNE ENERGIJE

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o tržištu električne energije sadržana je u članku 2. stavku 4. Ustava Republike Hrvatske (NN 85/2010 – pročišćeni tekst).

II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM, TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI

Zakonom o tržištu električne energije (Narodne novine, broj 22/2013) uređuju se pravila i mjere za sigurnu i pouzdanu proizvodnju, prijenos, distribuciju i opskrbu električnom energijom, te za trgovinu električnom energijom i organiziranje tržišta električne energije kao dijela elektroenergetskog tržišta Europske unije. Nadalje, utvrđuju se pravila koja se odnose na zaštitu krajnjih kupaca, organiziranje i funkcioniranje elektroenergetskog sektora, otvoren pristup tržištu, utvrđivanje obveza općih usluga i prava kupaca električne energije, a koja uključuju prava krajnjih kupaca, odvojeno vođenje poslovnih knjiga, financijskih izvješća, pravila pristupa mreži, načela uzajamnosti i prekogranični prijenos električne energije, kao i nadzor nad provedbom predmetnog Zakona.

Ovim Prijedlogom zakona se definira Hrvatska energetska agencija kao nadležna agencija – nezavisni regulator energetske djelatnosti. Iako se u Zakonu spominje Agencija, smatram da je nužno naglasiti da je riječ o HERA-i, što je vidljivo tek iz Zakona o energiji (NN 120/12). Nadalje, ovim Prijedlogom Zakona se preciznije definiraju određeni termini radi jasnoće i usklađivanja.

Direktiva 2009/72/EC Europskog Parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište električne energije donesena je da bi se postigao viši nivo temeljnih ciljeva energetske politike EU, a one su učinkovitost unutarnjeg tržišta EU, sigurnost opskrbe potrošača energijom i ublažavanje klimatskih promjena. Za Hrvatsku su najbitniji dijelovi ove Direktive koji za elektroenergetske sustave zemalja EU utvrđuju ustroj, organizaciju i funkcioniranje mrežnih (prijenosnih i distribucijskih) sustava, a to su smjernice u svezi operatora prijenosnog sustava - TSO i operatora distribucijskog sustava - DSO, što je u HEP grupi HEP ODS. Direktiva definira TSO kao subjekt koji je vlasnik prijenosnog sustava i uvjetuje da se u odnosu na integrirani energetske subjekt TSO treba organizirati prema jednoj od tri ravnopravne opcije:

- ili vlasnički razdvojiti TSO (OU opcija),
- ili formirati neovisni operator sustava (ISO opcija),
- ili formirati neovisni operator prijenosa (ITO opcija).

Kod OU opcije TSO i vlasnik mreže moraju biti međusobno odvojeni organizacijski, poslovno, interesno i vlasnički od vertikalno integrirane elektroprivredne tvrtke, pa prijenosne električne mreže ne mogu ostati vlasništvo matične tvrtke, a TSO mora biti izvan ustroja i utjecaja matične tvrtke.

Kod ISO opcije država mora odrediti subjekt izvan vertikalno integrirane elektroprivredne tvrtke koji preuzima vođenje prijenosne mreže i odgovornosti TSO, koji je poslovno i interesno odvojen od matične tvrtke i vlasnika mreže i koji je izvan njihove kontrole. Imovina ISO mora biti u

vlasništvu posebne pravne osobe koja može biti dio matične tvrtke.

Kod ITO opcije TSO ostaje unutar vertikalno integrirane elektroprivredne tvrtke, pripadajuću imovinu zadržava u svom vlasništvu i ima zajamčenu neovisnost od matične tvrtke. Ovaj ITO mora imati Upravu i Nadzorni odbor koji su neovisni od matične tvrtke i s njom nemaju zajedničke službe, ne smije prenositi povjerljive informacije u matičnu tvrtku i sl..Vanjski neovisni i strogi regulacijski uvjeti i nadzor međusobnih odnosa matična tvrtka – ITO trebaju osigurati neovisno funkcioniranje ITO.

Republika Hrvatska je donošenjem Zakona o tržištu električne energije (Narodne novine, broj 22/2013) uvrstila sva tri modela iz navedene Direktive u Zakon. Pri tome Vlada RH ima pravo i mogućnost da bez saborske rasprave donosi odluku o razdvajanju i eventualnoj prodaji dijelova HEP-a. Ovim Prijedlogom Zakona rasprava u Hrvatskom saboru bi se propisala kao obaveza prije donošenja konačne odluke. Činjenica da trenutna situacija sa INA-om i nekim drugim državnim poduzećima koja su prvo podijeljena na dijelove, a zatim ponuđena na prodaju, daje mi za pravo da predložim ovu obavezu kao minimalnu zaštitu pravovremene informiranosti šire javnosti. Značaj HEP-a u smislu energetske neovisnosti Republike Hrvatske je neosporan, tako da se donošenje odluke o njegovoj budućnosti ne smije prepustiti niti uskom krugu ljudi iz Vlade, a niti mogućnosti utjecaja određenih interesnih skupina, a da prije toga nije održana barem kvalitetna saborska rasprava. U prilog ovoj tezi idu i skustva nekih zemalja u kojima je električna energija osjetno poskupjela nakon prodaje strancima, a što je rezultiralo masovnim prosvjedima, pa čak i smjenama vlada.

Na kraju želim istaknuti da je dužnost Hrvatskog sabora donošenje zakonskog okvira koji štiti hrvatske interese i hrvatske gospodarske resurse od mogućnosti njihove devastacije. Zato, smatram, da je Hrvatskom saboru ovo prilika da usvajanjem ovog Prijedloga izmjena i dopuna Zakona o tržištu električne energije postane zakonski sukreator oporavka hrvatskog gospodarstva, pa se nadam da će Hrvatski sabor preuzeti takvu svoju odgovornost

III. OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Za provođenje ovog Zakona nisu potrebna dodatna sredstva iz državnog proračuna Republike Hrvatske.

PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O TRŽIŠTU ELEKTRIČNE ENERGIJE

Članak 1.

(1) U Zakona o tržištu električne energije, u članku 3. stavak 2. iza točke 8. dodaje se nova točka koja glasi:

„9. Hrvatska energetska regulatorna agencija (u daljnjem tekstu: Agencija) – nezavisan regulator energetskih djelatnosti osnovan posebnim zakonom i s ovlastima propisanim Zakonom o energiji (Narodne novine, broj 120/2012) i zakonima kojima se uređuje obavljanje energetskih djelatnosti,“
Dosadašnji točke 9. do točke 66. članka 3. stavak 2. ovog Zakona postaju točke 10. do točke 67.

(2) Članak 3. stavak 2. dosadašnja točka 40., koja ovim Prijedlogom zakona postaje točka 41. mijenja se i glasi:

„41. pomoćne usluge **operatora prijenosnog sustava** – dobavljive pojedinačne usluge koje radi ostvarenja usluga sustava **dobavlja operator prijenosnog sustava** od korisnika mreže koji te usluge pružaju, prema posebnim ugovorima s tim korisnicima,“

(3) Članak 3. stavak 2. dosadašnja točka 57., koja ovim Prijedlogom zakona postaje točka 58. mijenja se i glasi:

„58. ugroženi kupac – kupac električne energije iz kategorije kućanstvo koji zbog svog socijalnog položaja i/ili zdravstvenog stanja ima pravo **na isporuku električne energije prema posebnim uvjetima,**“

(4) Članak 3. stavak 2. dosadašnja točka 58., koja ovim Prijedlogom zakona postaje točka 59. mijenja se i glasi:

„59. univerzalna usluga – **obvezna javna usluga opskrbe električnom energijom kojom se osigurava određenoj kategoriji kupaca pravo na opskrbu električnom energijom propisane kvalitete na području Republike Hrvatske po primjerenim, jednostavno i jasno usporedivim, razvidnim i nepristranim tarifama,**“

(5) U članku 3. stavak 2. iza dosadašnje točke 65., koja ovim Prijedlogom zakona postaje točka 66. dodaju se nove točke 67. i 68. koje glase:

„67. zajamčena opskrba – obvezna javna usluga opskrbe električnom energijom prema reguliranim uvjetima krajnjem kupcu koji je pod određenim uvjetima ostao bez opskrbljivača,“

„68. zaštićeni kupac – kupac koji ima pravo na opskrbu određenom količinom električne energije u slučaju djelomičnog poremećaja u opskrbi električnom energijom,“

Dosadašnja točka 66. članka 3. stavka 2. ovog Zakona postaje točka 69.

Članak 2.

Članak 5. stavak 1. postaje stavak 2.

Članak 5. stavak 2. postaje stavak 1. te se mijenja i glasi:

“1. Od interesa za Republiku Hrvatsku su:

- **visok stupanj energetske neovisnosti** i energetska razvoj,
- **visok stupanj cjelovitosti HEP grupe** i
- osiguravanje dostatne proizvodnje i isporuke električne energije potrebne za život i rad građana te poslovanje i razvoj gospodarskih i društvenih subjekata i njihova opskrba električnom energijom na siguran, pouzdan i kvalitetan način, po realnim cijenama.”

Članak 3.

Podnaslov “Razdvajanje prijenosnog sustava i operatora prijenosnog sustava” koji se nalazi ispod naslova poglavlja IV. PRIJENOS ELEKTRIČNE ENERGIJE, mijenja se u “**Uvjeti za razdvajanje operatora prijenosnog sustava i verikalno integriranog subjekta**”.

Članak 4.

(1) Članak 14. stavak 1. mijenja se i glasi:

„(1) Na prijedlog vlasnika prijenosne mreže ili Agencije, **a uz suglasnost Sabora Republike Hrvatske**, Agencija rješenjem može odrediti vlasničko razdvajanje operatora prijenosnog sustava, i to na način da se operator prijenosnog sustava organizira u samostalnoj pravnoj osobi izvan strukture vertikalno integriranog subjekta, neovisno o drugim djelatnostima u elektroenergetskom sektoru te u skladu s načelima i zahtjevima utvrđenim odredbama ovoga Zakona.”

(2) Članak 14. dopunjuje se stavkom 10. koji glasi:

“(10) Protiv rješenja iz stavka 1. ovoga članka operator prijenosnog sustava može izjaviti žalbu Upravnom sudu Republike Hrvatske.”

Članak 5.

(1) Članak 15. stavak 1. mijenja se i glasi:

„(1) Na prijedlog vlasnika prijenosne mreže ili Agencije, **a uz suglasnost Sabora Republike Hrvatske**, Agencija rješenjem može odrediti **operatora prijenosnog sustava**.”

(2) Članak 15. stavak 4. mijenja se i glasi:

“(4) Protiv rješenja iz stavka 1. ovoga članka neovisni operator sustava može izjaviti žalbu **Upravnom sudu Republike Hrvatske**.”

Članak 6.

Podnaslov “Uvjeti za određivanje neovisnog operatora prijenosa – imovina, oprema, osoblje i identitet” koji se nalazi ispred članka 18. mijenja se u “**Uvjeti za određivanje neovisnog operatora prijenosa**”.

Članak 7.

(1) Članak 18. stavak 1. mijenja se i glasi:

„(1) Na prijedlog vlasnika prijenosne mreže, **a uz suglasnost Sabora Republike Hrvatske**, Agencija rješenjem može odrediti neovisnog operatora prijenosa.”

(2) Članak 18. stavak 11. mijenja se i glasi:

“(11) Protiv rješenja iz stavka 1. ovoga članka **operator prijenosnog sustava** može izjaviti žalbu **Upravnom sudu Republike Hrvatske.**”

Članak 8.

Članak 23. stavak 1. mijenja se i glasi:

„(1) Agencija neprekidno provodi nadzor nad ispunjavanjem uvjeta o razdvajanju operatora prijenosnog sustava propisanih ovim Zakonom. Agencija provodi postupak certifikacije operatora prijenosnog sustava. Agencija će, **uz suglasnost Sabora Republike Hrvatske**, izdati certifikat operatoru prijenosnog sustava kao:

1. vlasnički razdvojenom operatoru prijenosnog sustava, sukladno članku 14. ovoga Zakona ili
2. neovisnom operatoru sustava, sukladno odredbama članka 15. do 17. ovoga Zakona ili
3. neovisnom operatoru prijenosa, sukladno odredbama članka 18. do 22. ovoga Zakona.“

Članak 9.

Podnaslov “Razdvajanje operatora distribucijskog sustava” koji se nalazi ispod naslova poglavlja V. DISTRIBUCIJA ELEKTRIČNE ENERGIJE mijenja se u “**Uvjeti za razdvajanje operatora distribucijskog sustava i verikalno integriranog subjekta**”.

Članak 10.

(1) Članak 36. stavak 1. mijenja se i glasi:

„(1) Ako je operator distribucijskog sustava dio vertikalno integriranog subjekta, mora biti neovisan o ostalim djelatnostima koje se ne odnose na distribuciju najmanje u smislu svog pravnog oblika, organizacije i odlučivanja. Vlada Republike Hrvatske na prijedlog Ministarstva ili Agencije, **a uz suglasnost Sabora Republike Hrvatske**, može donijeti odluku o obveznom vlasničkom odvajanju osnovnih sredstava operatora distribucijskog sustava od vertikalno integriranog subjekta ili o obveznom vlasničkom razdvajanju operatora distribucijskog sustava od vertikalno integriranog subjekta, ako na temelju provedenog istraživanja funkcioniranja tržišta električne energije iz članka 57. ovoga Zakona utvrdi da povezanost operatora distribucijskog sustava s vertikalno integriranim subjektom onemogućuje razvoj tržišta i osigurava povlaštenu položaj vertikalno integriranom subjektu ili nekom njegovom dijelu.“

(2) U članku 36. iza stavka 1. dodaju se novi stavci 2. i 3. koji glase:

„(2) U slučaju kada su vlasnički razdvojena osnovna sredstva operatora distribucijskog sustava od vertikalno integriranog subjekta, vlasnik distribucijske mreže djeluje kao operator distribucijskog sustava.”

„(3) U slučaju kada je vlasnički razdvojen operator distribucijskog sustava od vertikalno integriranog subjekta, certifikaciju operatora distribucijskog sustava, pod uvjetima i na način propisan ovim Zakonom, provodi Agencija.”

U istom članku dodaje se novi stavak 10. koji glasi:

„(10) Protiv rješenja o certifikaciji koje izdaje Agencija iz stavka 3. ovoga članka operator distribucijskog sustava može izjaviti žalbu Upravnom sudu Republike Hrvatske.”

Dosadašnji stavak 2. do 7. članka 3. ovog Zakona postaju stavak 4. do stavak 9.

OBRAZLOŽENJE

Članak 1. stavak 1. dopunjava se upisivanjem novog stavka 9. s nedostajućom definicijom izraza Agencija, koji se u ovom Zakonu spominje na mnogo mjesta! Iako je izraz Agencija definiran u Zakonu o energiji (NN 120/12), potrebno ga je i u ovom Zakonu definirati na identičan način. (Moguća primjedba da ovo nije nužno, povlači pitanje zašto je onda bilo nužno u oba Zakona definirati npr. izraz Ministarstvo.)

Umetanjem stavka 9. dolazi do izmjene brojeva stavaka koji slijede iza stavka 9. za +1.

Članak 1. stavak 2. mijenja se na predloženi način radi jasnoće i usklađivanja članka 3. stavak 40. s člankom 3. stavak 41. ovog Zakona, a ovi stavci glase:

„40. pomoćne usluge – dobavljive pojedinačne usluge koje radi ostvarenja usluga sustava operator prijenosnog sustava dobavlja od korisnika mreže koji te usluge pružaju, prema posebnim ugovorima s tim korisnicima,

41. pomoćne usluge za distribucijsku mrežu – dobavljive pojedinačne usluge koje radi ostvarenja usluga u distribucijskoj mreži dobavlja operator distribucijskog sustava od korisnika mreže koji te usluge pružaju, prema posebnim ugovorima s tim korisnicima,“

Članak 1. stavak 3. mijenja se na predloženi način radi usklađivanja članka 3. stavak 57. s člankom 3. stavak 34. Zakona o energiji jer je izraz „ugroženi kupac“ različito definiran u Zakonu o energiji i u ovom Zakonu. Tako npr.

- u Zakonu o energiji piše:

„34. ugroženi kupac – kupac energije iz kategorije kućanstvo koji zbog svog socijalnog položaja i/ili zdravstvenog stanja ima pravo na isporuku energije prema posebnim uvjetima,“

- a u ovom Zakon piše:

„57. ugroženi kupac – kupac električne energije iz kategorije kućanstvo koji zbog socijalnog položaja i/ili zdravstvenog stanja ima pravo korištenja mreže i/ili opskrbe električnom energijom po posebnim uvjetima,“

Sukladno prijedlogu, potrebno je usvojiti jednu definiciju izraza „ugroženi kupac“ u oba ova zakona.

Članak 1. stavak 4. mijenja se na predloženi način radi usklađivanja članka 3. stavak 58. s člankom 3. stavak 35. Zakona o energiji jer je izraz „univerzalna usluga“ različito definiran u Zakonu o energiji i u ovom Zakonu. Tako npr.

- u Zakonu o energiji piše:

„35. univerzalna usluga – obvezna javna usluga opskrbe električnom energijom kojom se osigurava određenoj kategoriji kupaca pravo na opskrbu električnom energijom propisane kvalitete na području Republike Hrvatske po primjerenim, jednostavno i jasno usporedivim, razvidnim i nepristranim tarifama,“

- a u ovom Zakon piše:

„58. univerzalna usluga – jedinstveni način prodaje električne energije u okviru opskrbe električnom energijom koja se obavlja kao javna usluga, kojim se osigurava pravo kupca iz kategorije kućanstvo na javnu uslugu opskrbe električnom energijom propisane kvalitete na cijelom području Republike Hrvatske po realnim, jasno usporedivim i transparentnim cijenama,“
Sukladno prijedlogu, potrebno je usvojiti jednu definiciju izraza „univerzalna usluga“ u oba ova zakona.

Članak 1. stavak 5. dopunjava se upisivanjem novih stavaka 66. i 67. s nedostajućim definicijama izraza „zajamčena opskrba“ i „zaštićeni kupac“, koji se u ovom Zakonu spominje npr. u članku 46. stavak 7. pod 2. (zajamčena opskrba) i u članku 65. stavak 4. (zaštićeni kupac).

Izraze „zajamčena opskrba“ i „zaštićeni kupac“ koji su definirani u Zakonu o energiji (NN120/12), potrebno je i u ovom Zakonu definirati na identičan način.

Članak 2. stavak 1. mijenja na predloženi način da se uspostavi logičan redoslijed i bolja organizacija teksta.

Članak 2. stavak 2. mijenja se na predloženi način da se jasno istakne važnost što veće energetske neovisnosti RH i važnost cjelovitosti HEP grupe za što veću energetske neovisnost, za energetske i opći razvoj te za poticanje konkurentnosti gospodarstva RH.

Članak 3. mijenja podnaslov na predloženi način zbog sljedećeg bitnog razloga.

Direktiva 2009/72/EC Europskog Parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište električne energije i opoziv Direktive 2003/54/EC (Official Journal of the European Union L 211/55, 14.8.2009) je pravni akt EU s kojim ovaj implementacijski Zakon mora biti usklađen.

Budući da ova Direktiva nudi tri ravnopravne mogućnosti organiziranja operatora prijenosnog sustava, a to su vlasničko razdvajanje (članak 14.), neovisni operator sustava (članak 15. do 17.) i neovisni operator prijenosa (članak 18. do 22.), od kojih jednu ponuđenu mogućnost odabire zemlja članica EU, a uvažavajući karakteristike direktive, može se zaključiti da smisao ove Direktive nije prenijet u ovaj dio Zakona. Naime, **1.** ovaj podnaslov (i tekst koji slijedi) „sugerira“ vlasničko razdvajanje kao osnovnu mogućnost organiziranja operatora prijenosnog sustava; **2.** ovaj podnaslov se razlikuje od podnaslova ispred članka 15. i 18.; i **3.** u stavku (1) članka 15. i 18. utvrđuje se iznimni slučaj (neovisni operator sustava i neovisni operator prijenosa), pa se može zaključiti da postoji osnovna mogućnost – rješenje, a to je vlasničko razdvajanje.

Podnaslov koji se mijenja glasi:

“Razdvajanje prijenosnog sustava i operatora prijenosnog sustava”

Članak 4. stavak 1. mijenja se na predloženi način (1) da se o donošenju odluke o mogućem vlasničkom razdvajanju operatora prijenosnog sustava omogući šira saborska rasprava, i (2) jer vlasničko razdvajanje operatora prijenosnog sustava je samo jedna od ravnopravne tri mogućnosti organiziranja operatora prijenosnog sustava prema pravnoj stečevini EU.

Stavak koji se mijenja glasi:

“(1) Operator prijenosnog sustava je organiziran u samostalnoj pravnoj osobi izvan strukture vertikalno integriranog subjekta, neovisno o drugim djelatnostima u elektroenergetskom sektoru te u skladu s načelima i zahtjevima utvrđenim odredbama ovoga Zakona.”

Članak 4. stavak 2. dopunjava se na predloženi način da se na certifikaciju koju provodi Agencija, a što je upravni akt, operatoru prijenosnog sustava omogući žalba Upravnom sudu Republike Hrvatske.

Članak 5. stavak 1. mijenja se na predloženi način (1) da se o donošenju odluke o mogućoj promjeni statusa operatora prijenosnog sustava omogući šira saborska rasprava, i (2) jer neovisni operator sustava je samo jedna od ravnopravne tri mogućnosti organiziranja operatora prijenosnog

sustava prema pravnoj stečevini EU.

Stavak koji se mijenja glasi:

„(1) Iznimno od odredbi članka 14. ovoga Zakona, na prijedlog vlasnika prijenosne mreže ili Agencije, Agencija rješenjem može odrediti neovisnog operatora sustava.“

Članak 5. stavak 2. dopunjava se na predloženi način jer nije logično niti pravno utemeljeno da se na rješenje Agencije, što je upravni akt, operator prijenosnog sustava žali istoj Agenciji koja je rješenje i donijela, već je logično i pravno utemeljeno da se žalitelj žali Upravnom sudu Republike Hrvatske.

Stavak koji se mijenja glasi:

(4) Protiv rješenja iz stavka 1. ovoga članka neovisni operator sustava može izjaviti žalbu Agenciji.

Članak 6. mijenja se na predloženi način da se uskladi s podnaslovom ispred članka 15.

Podnaslov koji se mijenja glasi:

“Uvjeti za određivanje neovisnog operatora prijenosa – imovina, oprema, osoblje i identitet”

Članak 7. stavak 1. mijenja se na predloženi način (1) da se o donošenje odluke o mogućoj promjeni statusa operatora prijenosnog sustava omogući šira saborska rasprava, i (2) jer je neovisni operator prijenosa samo jedna od ravnopravne tri mogućnosti organiziranja operatora prijenosnog sustava prema pravnoj stečevini EU.

Stavak koji se mijenja glasi:

„(1) Iznimno od odredbi članka 14. ovoga Zakona, na prijedlog vlasnika prijenosne mreže Agencija rješenjem može odrediti neovisnog operatora prijenosa.“

Članak 7. stavak 2. dopunjava se na predloženi način jer nije logično niti pravno utemeljeno da se na rješenje Agencije, što je upravni akt, operator prijenosnog sustava žali istoj Agenciji koja je rješenje i donijela, već je logično i pravno utemeljeno da se žalitelj žali Upravnom sudu Republike Hrvatske.

Članak 8. mijenja se na predloženi način da se o donošenje odluke o mogućoj promjeni statusa i vlasničkih odnosa operatora prijenosnog sustava u buduće omogući šira saborska rasprava.

Stavak koji se mijenja glasi:

„(1) Agencija neprekidno provodi nadzor nad ispunjavanjem uvjeta o razdvajanju operatora prijenosnog sustava propisanih ovim Zakonom. Agencija provodi postupak certifikacije operatora prijenosnog sustava. Agencija će izdati certifikat operatoru prijenosnog sustava kao:

1. vlasnički razdvojenom operatoru prijenosnog sustava, sukladno članku 14. ovoga Zakona ili
2. neovisnom operatoru sustava, sukladno odredbama članka 15. do 17. ovoga Zakona ili
3. neovisnom operatoru prijenosa, sukladno odredbama članka 18. do 22. ovoga Zakona.“

Članak 9. mijenja se na predloženi način da se uskladi s podnaslovom članka 14.

Podnaslov koji se mijenja glasi:

“Razdvajanje operatora distribucijskog sustava”.

Članak 10. mijenja se na predloženi način da se o donošenju odluke o mogućoj promjeni statusa i vlasničkih odnosa operatora distribucijskog sustava u buduće omogući šira saborska rasprava, osobito zato jer ova Direktiva ne uvjetuju promjenu statusa i vlasničkih odnosa operatora distribucijskog sustava.

Stavak koji se mijenja glasi:

„(1) Ako je operator distribucijskog sustava dio vertikalno integriranog subjekta, mora biti neovisan o ostalim djelatnostima koje se ne odnose na distribuciju najmanje u smislu svog pravnog oblika, organizacije i odlučivanja. Vlada Republike Hrvatske na prijedlog Ministarstva ili Agencije može donijeti odluku o obveznom vlasničkom odvajanju osnovnih sredstava operatora distribucijskog sustava od vertikalno integriranog subjekta ili o obveznom vlasničkom razdvajanju operatora distribucijskog sustava od vertikalno integriranog subjekta, ako na temelju provedenog istraživanja funkcioniranja tržišta električne energije iz članka 57. ovoga Zakona utvrdi da povezanost operatora distribucijskog sustava s vertikalno integriranim subjektom onemogućuje razvoj tržišta i osigurava povlašteni položaj vertikalno integriranom subjektu ili nekom njegovom dijelu.“

Članak 10. stavak 2. dopunjava se na predloženi način novim stavkom

(2) da bi se na identičan način kao u članku 14. ovog Zakona normiralo vlasničko razdvajanje osnovnih sredstava operatora distribucijskog sustava od vertikalno integriranog subjekta, novim stavkom

(3) da bi se na identičan način kao u članku 15. i 18. ovog Zakona normiralo vlasničko razdvajanje operatora distribucijskog sustava od vertikalno integriranog subjekta, i novim stavkom

(10) da bi se na identičan način kao u članku 14., 15. i 18. ovog Zakona normiralo pravo na žalbu operatora distribucijskog sustava.

Umetanjem stavka 2. i stavka 3. dolazi do izmjene brojeva stavaka koji slijede iza stavka 3. za +1.

PREGLED ODREDAVA ZAKONA O TRŽIŠTU ELEKTRIČNE ENERGIJE KOJE SE MIJENJAJU

Članak 3.

(1) Izrazi koji se koriste u ovom Zakonu imaju značenja utvrđena zakonom kojim se uređuje energetska sektor i regulacija energetske djelatnosti.

(2) U ovom se Zakonu koriste i izrazi koji u smislu ovoga Zakona imaju sljedeće značenje:

1. bilančna grupa – grupa koju čini jedan ili više sudionika na tržištu električne energije za čije je odstupanje odgovoran voditelj bilančne grupe,

2. certifikacija operatora prijenosnog sustava – postupak kojim se utvrđuje njegova sukladnost s odredbama ovoga Zakona kojima se uređuje razdvajanje i neovisnost operatora prijenosnog sustava,

3. certifikat – potvrda koju u postupku certificiranja izdaje Hrvatska energetska regulatorna agencija (u daljnjem tekstu: Agencija) kojom se potvrđuje da operator prijenosnog sustava ispunjava uvjete glede njegova razdvajanja i neovisnosti, uvjete financijske, materijalne, tehničke i kadrovske opremljenosti te druge uvjete propisane ovim Zakonom,

4. dispečiranje – upravljanje tokovima električne energije i regulacija napona u elektroenergetskom sustavu, uključujući i razmjenu s drugim sustavima,

5. distribucija električne energije – razvod električne energije distribucijskim mrežama visokog, srednjeg i niskog napona radi njezine isporuke kupcima, koji ne uključuje opskrbu,

6. ekonomsko prvenstvo – rangiranje ponuđača električne energije u skladu s ekonomskim kriterijima,

7. elektroenergetski subjekt – pravna ili fizička osoba koja obavlja najmanje jednu od energetske djelatnosti iz članka 4. ovoga Zakona, odgovorna za komercijalne i tehničke zadatke i poslove održavanja koji su u svezi s tim djelatnostima, ali ne uključuje krajnje kupce,

8. energija uravnoteženja – električna energija potrebna za pokrivanje razlike između stvarno isporučene ili preuzete električne energije i ugovorenih količina električne energije,

9. horizontalno integrirani subjekt – subjekt koji obavlja najmanje jednu od funkcija proizvodnje za prodaju, ili prijenosa, ili distribucije, ili opskrbe električnom energijom, i drugu djelatnost koja nije elektroenergetska,

10. integrirani elektroenergetski subjekt – vertikalno ili horizontalno integrirani subjekt,

11. isporuka – predaja električne energije na određenom mjestu isporuke,

12. izravni vod – elektroenergetski vod koji povezuje izolirani objekt proizvođača električne energije s izoliranim kupcem ili elektroenergetski vod koji povezuje objekt proizvođača električne energije i elektroenergetskog subjekta za opskrbu električnom energijom radi izravne opskrbe njihovih vlastitih prostorija, podružnica i krajnjih kupaca,

13. izvedenica električne energije – financijski instrument određen u točkama 5., 6. ili 7. Sekcije C Dodatka I Direktive 2004/39/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 21. travnja 2004. o tržištima financijskih instrumenata, u dijelu u kojem se instrument odnosi na električnu energiju, koja je Zakonom o tržištu kapitala prenesena u hrvatski pravni sustav,

14. kontrola – prava, ugovori i sva druga sredstva koja, odvojeno ili u kombinaciji i imajući u vidu činjenično stanje ili zakonske odredbe, daju mogućnost odlučujućeg utjecaja na subjekt, posebno putem vlasništva ili prava na korištenje cjelokupne ili dijela imovine subjekta i prava ili ugovora koji daju odlučujući utjecaj na sastav, glasovanje ili odlučivanje organa subjekta,

15. korisnik mreže – pravna ili fizička osoba koja koristi prijenosnu ili distribucijsku mrežu ili prekogranični vod za isporuku električne energije u mrežu ili preuzimanje električne energije iz mreže,

16. krajnji kupac – kupac koji kupuje električnu energiju za vlastito korištenje,

17. kupac – kupac na veleprodajnom tržištu ili krajnji kupac električne energije,

18. kupac iz kategorije kućanstvo – kupac koji kupuje električnu energiju za vlastitu potrošnju u kućanstvu, isključujući komercijalne ili profesionalne djelatnosti,

19. kupac koji nije kućanstvo – pravna ili fizička osoba koja kupuje električnu energiju koja nije namijenjena za korištenje u vlastitom kućanstvu i uključuje proizvođača i kupca na veleprodajnom tržištu,

20. kupac na veleprodajnom tržištu – pravna ili fizička osoba koja kupuje električnu energiju u svrhu preprodaje unutar ili izvan sustava u kojem je registrirana,

21. kvaliteta opskrbe električnom energijom – pouzdanost napajanja i kvaliteta napona na mjestu preuzimanja odnosno predaje električne energije te kvaliteta usluga korisnicima mreže,

22. mali kupac – pravna ili fizička osoba s manje od 50 radnika i s ispunjenim jednim od dva kriterija: s godišnjim prometom koji ne prelazi iznos od 54 milijuna kuna ili s imovinom koja ne prelazi iznos od 27 milijuna kuna, a koja kupuje električnu energiju za vlastito korištenje,

23. ministar – ministar nadležan za energetiku,

24. Ministarstvo – ministarstvo nadležno za energetiku,

25. napredna mreža – elektroenergetska mreža koja na troškovno učinkovit način može integrirati ponašanje i djelovanje svih priključenih korisnika mreže radi očuvanja ekonomski učinkovitog i održivog elektroenergetskog sustava s niskim gubicima i visokim razinama kvalitete te sigurnosti opskrbe električnom energijom,

26. natječajni postupak za proizvodna postrojenja – postupak kojim se planirane dodatne potrebe i zamjenski kapacitet pokrivaju proizvodnjom iz novih ili postojećih proizvodnih postrojenja,

27. nestandardne usluge operatora prijenosnog sustava – pridjeljive usluge iz područja nadležnosti i odgovornosti operatora prijenosnog sustava koje nisu sadržane u cijeni za korištenje prijenosne mreže i naknadi za priključenje na prijenosnu mrežu,

28. nestandardne usluge operatora distribucijskog sustava – prideljive usluge iz područja nadležnosti i odgovornosti operatora distribucijskog sustava koje nisu sadržane u cijeni za korištenje distribucijske mreže i naknadi za priključenje na distribucijsku mrežu,
29. niski napon (NN) – naponske razine do uključivo 1000 V,
30. novi infrastrukturni objekti – objekti koji nisu završeni do dana stupanja na snagu ovoga Zakona i koji se mogu izuzeti od primjene načela reguliranog pristupa treće strane,
31. obnovljivi izvori energije – obnovljivi nefosilni izvori energije (energija vjetra, sunčeva energija, aerotermaalna, geotermaalna i hidrotermaalna energija, energija mora, energija vodotoka, energija iz biomase, plina iz deponija otpada, plina iz postrojenja za obradu otpadnih voda i bioplina),
32. operator distribucijskog sustava – pravna ili fizička osoba odgovorna za pogon i vođenje, održavanje, razvoj i izgradnju distribucijske mreže na zadanom području, te za osiguravanje dugoročne sposobnosti mreže da zadovolji razumne zahtjeve za distribucijom električne energije,
33. operator prijenosnog sustava – pravna ili fizička osoba odgovorna za pogon i vođenje, održavanje, razvoj i izgradnju prijenosne mreže na zadanom području i prekograničnih prijenosnih vodova prema ostalim mrežama te za osiguravanje dugoročne sposobnosti mreže da zadovolji razumne zahtjeve za prijenosom električne energije,
34. operator tržišta električne energije – pravna osoba koja je odgovorna za organiziranje tržišta električne energije u skladu s odredbama ovoga Zakona,
35. opskrba električnom energijom – kupnja električne energije i prodaja električne energije, uključujući preprodaju električne energije krajnjim kupcima,
36. opskrba električnom energijom koja se obavlja kao javna usluga – kupnja električne energije i prodaja električne energije prema reguliranim uvjetima onim krajnjim kupcima koji imaju pravo na takav način opskrbe i slobodno ga izaberu ili koriste po automatizmu odnosno prodaja, uključujući preprodaju, električne energije kupcima na veleprodajnom tržištu,
37. opskrbljivač – elektroenergetski subjekt koji obavlja elektroenergetsku djelatnost opskrbe električnom energijom,
38. opskrbljivač kupaca u okviru univerzalne usluge – opskrbljivač koji pruža javnu uslugu opskrbe električnom energijom prema reguliranim uvjetima krajnjem kupcu koji ima pravo na opskrbu u okviru univerzalne usluge i koji izabere ili koristi po automatizmu taj način opskrbe,
39. poduzetnik – svaka pravna ili fizička osoba koja kupuje električnu energiju za potrebe proizvodnje robe i/ili pružanja usluga i ne koristi je u vlastitom kućanstvu,
40. pomoćne usluge – dobavljive pojedinačne usluge koje radi ostvarenja usluga sustava operator prijenosnog sustava dobavlja od korisnika mreže koji te usluge pružaju, prema posebnim ugovorima s tim korisnicima,

41. pomoćne usluge za distribucijsku mrežu – dobavljive pojedinačne usluge koje radi ostvarenja usluga u distribucijskoj mreži dobavlja operator distribucijskog sustava od korisnika mreže koji te usluge pružaju, prema posebnim ugovorima s tim korisnicima,
42. postupak izdavanja energetske odobrenja – postupak u okviru kojeg se osiguravaju potrebe za većom snagom i zamjenom proizvodnih postrojenja, temeljem odobrenja nadležnog tijela,
43. povezani subjekt – pridruženi subjekti, u skladu sa značenjem članka 41. Sedme Direktive 83/349/EEZ od 13. lipnja 1983. na osnovi članka 44(2)(g)(*) Ugovora o konsolidiranim računima, i/ili udruženi subjekti, u skladu sa značenjem članka 33(1) iste Direktive, i/ili subjekti koji pripadaju istim dioničarima,
44. priključak – fizički priključak na prijenosnu mrežu ili distribucijsku mrežu koji obuhvaća mjernu opremu i obračunsko mjerno mjesto, a koji je sastavni dio mreže,
45. prijenos električne energije – transport električne energije međusobno povezanom prijenosnom mrežom vrlo visokog i visokog napona radi njezine isporuke kupcima ili operatoru distribucijskog sustava, ali ne uključuje opskrbu,
46. pristup mreži – pravo korisnika mreže na korištenje mreže radi prijenosa, distribucije, preuzimanja i isporuke ugovorene količine električne energije tijekom ugovorenog razdoblja na temelju propisanih i javno objavljenih uvjeta prema načelima nepristranosti,
47. proizvodnja električne energije – postupak transformacije goriva ili energije iz obnovljivih izvora energije u električnu energiju,
48. proizvođač električne energije – elektroenergetski subjekt koji obavlja djelatnost proizvodnje električne energije,
49. sigurnost opskrbe – osiguravanje potrebne količine električne energije krajnjim kupcima, kao i sposobnost prijenosnih i distribucijskih mreža da omoguće isporuku te električne energije do krajnjih kupaca,
50. srednji kupac – pravna ili fizička osoba koja kupuje električnu energiju za vlastito korištenje, nije mali kupac, ima manje od 250 radnika i ispunjava jedan od iduća dva kriterija: godišnji promet koji ne prelazi iznos od 216 milijuna kuna ili imovina koja ne prelazi iznos od 108 milijuna kuna,
51. srednji napon (SN) – naponske razine od 1 kV do uključivo 35 kV,
52. sudionik na tržištu električne energije – elektroenergetski subjekt i druga pravna ili fizička osoba koja je registrirana za kupnju i/ili prodaju električne energije temeljem prava na sudjelovanje na tržištu električne energije u skladu s ovim Zakonom i pravilima organiziranja tržišta električne energije,
53. treća država – svaka država osim Republike Hrvatske, država članica Europske unije i ugovornih strana Energetske zajednice,
54. trgovac električnom energijom – pravna ili fizička osoba koja kupuje električnu energiju i prodaje, uključujući preprodaju električne energije kupcima na veleprodajnom tržištu, isključujući prodaju električne energije krajnjim kupcima,

55. trgovina električnom energijom – kupnja električne energije i prodaja, uključujući preprodaju električne energije kupcima na veleprodajnom tržištu, isključujući prodaju električne energije krajnjem kupcu,

56. ugovor o opskrbi krajnjeg kupca – ugovor kojim se uređuje opskrba krajnjeg kupca električnom energijom, ali ne uključuje izvedenicu električne energije,

57. ugroženi kupac – kupac električne energije iz kategorije kućanstvo koji zbog socijalnog položaja i/ili zdravstvenog stanja ima pravo korištenja mreže i/ili opskrbe električnom energijom po posebnim uvjetima,

58. univerzalna usluga – jedinstveni način prodaje električne energije u okviru opskrbe električnom energijom koja se obavlja kao javna usluga, kojim se osigurava pravo kupca iz kategorije kućanstvo na javnu uslugu opskrbe električnom energijom propisane kvalitete na cijelom području Republike Hrvatske po realnim, jasno usporedivim i transparentnim cijenama,

59. usluge sustava – usluge elektroenergetskog sustava nužne za rad prijenosnog i distribucijskog sustava koje obuhvaćaju vođenje elektroenergetskog sustava, održavanje frekvencije, održavanje napona i ponovnu uspostavu napajanja, a osigurava ih operator prijenosnog sustava,

60. veliki kupac koji nije kućanstvo – kupac koji nije kućanstvo s potrošnjom električne energije većom od iznosa koji odredi Agencija na osnovi istraživanja funkcioniranja tržišta električne energije čime stječe pravo na istodobno ugovaranje s više opskrbljivača električnom energijom,

61. vertikalno integrirani subjekt – elektroenergetski subjekt ili skupina elektroenergetskih subjekata u kojima ista osoba ili iste osobe imaju mogućnost izravne ili posredne kontrole i gdje subjekt ili skupina subjekata obavlja najmanje jednu od energetske djelatnosti prijenosa ili distribucije te najmanje jednu od energetske djelatnosti proizvodnje ili opskrbe električnom energijom,

62. visoki napon (VN) – naponske razine od 35 kV do uključivo 220 kV,

63. visokoučinkovita kogeneracija – kogeneracija koja se temelji na potrošnji korisne topline i uštedi primarne energije,

64. voditelj bilančne grupe – sudionik na tržištu električne energije koji je odgovoran za odstupanje jedne bilančne grupe i koji je s operatorom tržišta električne energije sklopio ugovor o energiji uravnoteženja,

65. vrlo visoki napon (VVN) – naponske razine veće od 220 kV,

66. zajamčeni opskrbljivač – opskrbljivač koji pruža javnu uslugu opskrbe električnom energijom prema reguliranim uvjetima krajnjem kupcu koji pod određenim uvjetima ostane bez opskrbljivača.

Članak 5.

(1) Sigurna opskrba električnom energijom smatra se ključnim elementom javne sigurnosti i u smislu ovoga Zakona predstavlja:

– sigurnu opskrbu električnom energijom i

– tehničku sigurnost proizvodnje, prijenosa, distribucije i potrošnje električne energije.

(2) Osiguravanje dostatne proizvodnje i isporuke električne energije potrebne za život i rad građana te poslovanje i razvoj gospodarskih i društvenih subjekata i njihova opskrba električnom energijom na siguran, pouzdan i kvalitetan način, po realnim cijenama, kao i energetske razvoju, od interesa je za Republiku Hrvatsku.

(3) Elektroenergetske djelatnosti iz članka 4. stavka 1. točke 2. do 4. ovoga Zakona obavljaju se kao javne usluge. Elektroenergetska djelatnost iz članka 4. stavka 1. točke 5. ovoga Zakona obavlja se kao javna usluga u dijelu i na način koji je propisan ovim Zakonom.

(4) Radi očuvanja sigurnosti opskrbe elektroenergetski subjekti koji obavljaju elektroenergetske djelatnosti iz stavka 3. ovoga članka dužni su, u cilju ostvarivanja interesa Republike Hrvatske iz stavka 2. ovoga članka, dati prvenstvo osiguranju dostatne količine električne energije koja je potrebna za život i rad građana te poslovanje i razvoj gospodarskih i društvenih subjekata i njihovu opskrbu električnom energijom na siguran, pouzdan i kvalitetan način, zadovoljavajući pri tome kriterij ekonomičnosti isporuke.

(5) Vlada Republike Hrvatske odlukom na prijedlog Ministarstva, a po pribavljenom mišljenju Agencije koje se temelji na istraživanju funkcioniranja tržišta električne energije u skladu sa člankom 57. stavkom 1. ovoga Zakona određuje elektroenergetske subjekte kojima je, u skladu s odredbama ovoga Zakona, na području Republike Hrvatske utvrđena obveza pružanja javne usluge opskrbe električnom energijom koja se obavlja kao univerzalna usluga kao i opskrbe električnom energijom koja se obavlja kao zajamčena usluga (u daljnjem tekstu: opskrba električnom energijom koja se obavlja kao javna usluga).

(6) Elektroenergetski subjekti iz stavka 5. ovoga članka obavljaju i djelatnost trgovine električnom energijom za opskrbu električnom energijom koja se obavlja kao javna usluga.

(7) Elektroenergetski subjekti iz stavka 5. ovoga članka dužni su osigurati potrebne uvjete za redovitu i sigurnu opskrbu krajnjih kupaca električne energije kupnjom te električne energije od proizvođača, od trgovaca, od drugih opskrbljivača, na organiziranom tržištu električne energije ili iz uvoza, pri čemu prioritet ima proizvedena električna energija iz obnovljivih izvora i kogeneracije.

(8) Ako elektroenergetski subjekti iz stavka 5. ovoga članka ne uspiju osigurati prijeko potrebne uvjete za redovitu i sigurnu opskrbu krajnjih kupaca električne energije kupnjom električne energije na način propisan stavkom 7. ovoga članka, takvu će električnu energiju kupiti od proizvođača, trgovaca i drugih opskrbljivača kojima Vlada Republike Hrvatske odlukom odredi obvezu prodaje električne energije elektroenergetskom subjektu za opskrbu električnom energijom koja se obavlja kao javna usluga.

(9) Elektroenergetski subjekti iz stavka 5. ovoga članka su prilikom kupnje električne energije za potrebe opskrbe električnom energijom koja se obavlja kao javna usluga obvezni primjenjivati najbolju poslovnu praksu i mjere kojima se postižu najprihvatljivije cijene za krajnje kupce.

(10) U interesu je Republike Hrvatske da za sve elektroenergetske subjekte koji imaju dozvolu za opskrbu električnom energijom iz članka 4. stavka 1. točke 5. vrijedi obveza prioriteta otkupa električne energije iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije.

IV. PRIJENOS ELEKTRIČNE ENERGIJE

Razdvajanje prijenosnog sustava i operatora prijenosnog sustava

Članak 14.

(1) Operator prijenosnog sustava je organiziran u samostalnoj pravnoj osobi izvan strukture vertikalno integriranog subjekta, neovisno o drugim djelatnostima u elektroenergetskom sektoru te u skladu s načelima i zahtjevima utvrđenim odredbama ovoga Zakona.

(2) Vlasnik prijenosne mreže djeluje kao operator prijenosnog sustava.

(3) Neovisnost operatora prijenosnog sustava osigurava se na način da ista osoba ili osobe ne smiju istodobno:

1. izravno ili posredno kontrolirati elektroenergetski subjekt koji obavlja neku od djelatnosti proizvodnje električne energije ili opskrbe električnom energijom, i izravno ili posredno kontrolirati ili izvršavati druga prava nad operatorom prijenosnog sustava ili nad prijenosnom mrežom,

2. izravno ili posredno kontrolirati operatora prijenosnog sustava ili prijenosnu mrežu, i izravno ili posredno kontrolirati ili izvršavati druga prava nad elektroenergetskim subjektom koji obavlja neku od djelatnosti proizvodnje električne energije ili opskrbe električnom energijom,

3. imenovati članove nadzornog odbora, članove uprave ili drugog tijela koje zastupa elektroenergetski subjekt u slučaju operatora prijenosnog sustava ili prijenosne mreže, i izravno ili posredno kontrolirati ili izvršavati druga prava nad elektroenergetskim subjektom koji obavlja neku od djelatnosti proizvodnje električne energije ili opskrbe električnom energijom i

4. biti članom nadzornog odbora, uprave ili drugog tijela koje zastupa elektroenergetski subjekt koji obavlja neku od djelatnosti proizvodnje električne energije ili opskrbe električnom energijom i operatora prijenosnog sustava ili prijenosnu mrežu.

(4) Zabrane iz stavka 3. ovoga članka odnose se osobito na:

1. korištenje glasačkog prava,

2. prava imenovanja članova nadzornog odbora, članova uprave ili drugog tijela koje zastupa pravni subjekt ili

3. posjedovanje većinskog udjela.

(5) Obveza iz stavka 2. smatra se izvršenom kada dva ili više vlasnika prijenosnih mreža ostvare zajednički pothvat koji djeluje kao operator prijenosnog sustava u dvije ili više država. Niti jedan drugi subjekt ne može biti dijelom zajedničkog pothvata, osim u slučaju da je certificiran kao neovisni operator sustava u skladu sa člankom 15. ovoga Zakona ili kao neovisni operator prijenosa u skladu sa člankom 18. ovoga Zakona.

(6) Ako je osoba ili osobe iz stavka 3. ovoga članka državno ili drugo tijelo javne vlasti, dva odvojena tijela javne vlasti koja kontroliraju operatora prijenosnog sustava ili prijenosnu mrežu s jedne strane te elektroenergetski subjekt koji obavlja neku od djelatnosti proizvodnje električne energije ili opskrbe električnom energijom s druge strane ne mogu biti ista osoba ili osobe.

(7) Certifikaciju vlasnički razdvojenog operatora prijenosnog sustava, pod uvjetima i na način propisan ovim Zakonom, provodi Agencija.

(8) Komercijalno osjetljivi podaci kojima raspolaže operator prijenosnog sustava koji je bio dio vertikalno integriranog subjekta odnosno njegovi zaposlenici ne smiju se učiniti dostupnim elektroenergetskim subjektima koji obavljaju neku od djelatnosti proizvodnje električne energije ili opskrbe električnom energijom.

(9) Operator prijenosnog sustava dužan je donijeti, uz prethodnu suglasnost Agencije, program mjera radi osiguranja provedbe načela i zahtjeva njegove neovisnosti kao i zaštite tajnosti podataka, koji uključuje i posebne obveze zaposlenika.

Uvjeti za određivanje neovisnog operatora sustava

Članak 15.

(1) Iznimno od odredbi članka 14. ovoga Zakona, na prijedlog vlasnika prijenosne mreže ili Agencije, Agencija rješenjem može odrediti neovisnog operatora sustava.

(2) Certifikaciju neovisnog operatora sustava, pod uvjetima i na način propisan ovim Zakonom, provodi Agencija.

(3) Neovisni operator sustava može se odrediti samo ako su ispunjeni sljedeći uvjeti:

1. da predloženi operator ispunjava zahtjeve iz članka 14. stavka 3. ovoga Zakona,

2. da predloženi operator raspolaže financijskim, materijalnim, tehničkim i kadrovskim sredstvima potrebnim za izvršavanje svojih dužnosti,

3. da se predloženi operator obvezao uskladiti s desetogodišnjim planom razvoja prijenosne mreže koji nadzire Agencija,

4. da predloženi operator dokaže sposobnost izvršavanja obveza koje su utvrđene Uredbom (EZ) br. 714/2009 te sposobnost ostvarenja suradnje s operatorima prijenosnih sustava na regionalnoj i europskoj razini i

5. da vlasnik prijenosne mreže dokaže svoju sposobnost izvršavanja obveza iz članka 16. stavka 2. ovoga Zakona. U tu svrhu Agenciji se dostavljaju svi nacrti ugovora s predloženim operatorom ili drugim nadležnim subjektom.

(4) Protiv rješenja iz stavka 1. ovoga članka neovisni operator sustava može izjaviti žalbu Agenciji.

Uvjeti za određivanje neovisnog operatora prijenosa – imovina, oprema, osoblje i identitet

Članak 18.

(1) Iznimno od odredbi članka 14. ovoga Zakona, na prijedlog vlasnika prijenosne mreže Agencija rješenjem može odrediti neovisnog operatora prijenosa.

(2) Certifikaciju neovisnog operatora prijenosa, pod uvjetima i na način propisan ovim Zakonom, provodi Agencija.

(3) Neovisni operator prijenosa mora raspolagati svim financijskim, tehničkim, materijalnim i kadrovskim sredstvima potrebnim za izvršavanje svojih dužnosti i za obavljanje djelatnosti prijenosa električne energije, pri čemu moraju biti ispunjeni osobito sljedeći uvjeti:

1. neovisni operator prijenosa je vlasnik imovine nužne za obavljanje djelatnosti prijenosa, odnosno vlasnik prijenosne mreže i prateće imovine nužne za vođenje elektroenergetskog sustava, pogon, održavanje, planiranje razvoja, izgradnju mreže i predstavljanje Republike Hrvatske u međunarodnim organizacijama i institucijama iz područja prijenosa električne energije,

2. neovisni operator prijenosa zapošljava cjelokupno osoblje nužno za obavljanje djelatnosti prijenosa električne energije, uključujući obavljanje svih korporativnih zadataka,

3. nije dopušteno ustupanje osoblja i pružanje usluga za ili od strane nekog drugog društva u strukturi vertikalno integriranog subjekta. Iznimno, neovisni operator prijenosa može pružati usluge vertikalno integriranom subjektu ako ispunjava sljedeće uvjete:

– pri pružanju takvih usluga ne diskriminira korisnike mreže, na raspolaganju je svim korisnicima mreže pod istim uvjetima i ne ograničava, ne narušava ili ne sprječava tržišno natjecanje u proizvodnji električne energije ili opskrbi električnom energijom i

– ako odredbe i uvjete pod kojima se pružaju takve usluge odobri Agencija,

4. ne dovodeći u pitanje odluke nadzornog odbora iz članka 21. ovoga Zakona, vertikalno integrirani subjekt pravodobno i na zahtjev neovisnog operatora prijenosa daje na raspolaganje neovisnom operatoru prijenosa odgovarajuća financijska sredstva za buduće investicijske projekte i/ili zamjenu postojeće imovine nužne za obavljanje djelatnosti prijenosa električne energije.

(4) Ovisna društva unutar strukture vertikalno integriranog subjekta koja obavljaju djelatnosti proizvodnje električne energije ili opskrbe električnom energijom ne mogu, izravno ili posredno, imati vlasničke udjele u neovisnom operatoru prijenosa. Neovisni operator prijenosa ne može, izravno ili posredno, imati vlasničke udjele u ovisnom društvu unutar strukture vertikalno integriranog subjekta koje obavlja djelatnosti proizvodnje električne energije ili opskrbe električnom energijom, niti imati pravo na isplatu dividendi ili neke druge financijske koristi od tog ovisnog društva.

(5) Cjelokupna upravljačka struktura i interni akti neovisnog operatora prijenosa moraju osigurati njegovu učinkovitu neovisnost. Vertikalno integrirani subjekt ne smije izravno ili posredno utjecati na aktivnosti neovisnog operatora prijenosa koje su nužne za pripremu desetogodišnjeg plana razvoja prijenosne mreže koji se izrađuje u skladu sa člankom 25. ovoga Zakona odnosno na konkurentsko ponašanje neovisnog operatora prijenosa u svezi sa svakodnevnim poslovima prijenosa i upravljanja mrežom.

(6) Neovisni operator prijenosa svojim posebnim korporativnim identitetom, komuniciranjem, zaštićenim imenom društva i poslovnim prostorom mora biti jasno odvojen od vladajućeg društva

u sustavu vertikalno integriranog subjekta i ne smije dovoditi u zabludu glede identiteta vertikalno integriranog subjekta ili nekog njegovog dijela. Pri tome smije koristiti samo znakove, slikovne prikaze, imena, slova, brojke, oblike i prikaze koji su prikladni za razlikovanje djelatnosti ili usluga neovisnog operatora prijenosa od onih koje obavlja vertikalno integrirani subjekt.

(7) Neovisni operator prijenosa ne smije zajednički dijeliti informatičke sustave ili opremu, poslovne prostore i sustave sigurnog pristupa s bilo kojim dijelom vertikalno integriranog subjekta niti zajednički koristiti usluge istih savjetnika ili vanjskih izvođača za informatičke sustave ili opremu ili sustave sigurnog pristupa.

(8) Neovisni operator prijenosa mora dati jamstvo da glede informatičke opreme i sustava kontrole pristupa zajednički ne surađuje s istim savjetnicima i vanjskim pružateljima usluga kao i vertikalno integrirani subjekt.

(9) Reviziju računa neovisnog operatora prijenosa ne smije provoditi isti revizor koji provodi reviziju računa vertikalno integriranog subjekta ili nekog njegovog dijela. U aktivnostima konsolidacije računa vertikalno integriranog subjekta ili iz drugih bitnih razloga koji se moraju prethodno dostaviti Agenciji, revizor može imati uvid u dijelove knjigovodstva neovisnog operatora prijenosa, ako Agencija nema primjedbi s naslova očuvanja neovisnosti operatora prijenosa. Takav revizor mora povjerljivo postupati s komercijalno osjetljivim podacima i informacijama, a osobito ih ne smije dijeliti s vertikalno integriranim subjektom.

(10) Osim zadataka iz članaka 28., 29. i 30. ovoga Zakona, neovisni operator prijenosa obavlja sljedeće zadatke:

1. zastupanje operatora prijenosnog sustava te komunikacija s trećim stranama i regulatornim agencijama,
2. zastupanje operatora prijenosnog sustava u međunarodnim organizacijama i institucijama iz područja prijenosa električne energije,
3. odobravanje i upravljanje pristupom mreži i korištenjem prijenosne mreže bez diskriminacije korisnika mreže ili kategorija korisnika mreže,
4. naplatu iznosa tarifnih stavki za prijenos električne energije na temelju odluke i metodologije koju donosi Agencija,
5. vođenje elektroenergetskog sustava te održavanje, razvoj i izgradnju sigurne, učinkovite i ekonomične prijenosne mreže,
6. planiranje investicija koje osiguravaju dugoročnu sposobnost prijenosne mreže da zadovolji razumne zahtjeve potrošnje te koje jamče sigurnost opskrbe i
7. stvaranje zajedničkih pothvata uključujući one s jednim ili više operatora prijenosnog sustava, operatorom tržišta električne energije, burzama električne energije i ostalim relevantnim sudionicima, radi zadovoljavanja ciljeva razvoja i stvaranja regionalnih tržišta ili olakšavanja procesa liberalizacije.

(11) Protiv rješenja iz stavka 1. ovoga članka neovisni operator sustava može izjaviti žalbu Agenciji.

Članak 23.

(1) Agencija neprekidno provodi nadzor nad ispunjavanjem uvjeta o razdvajanju operatora prijenosnog sustava propisanih ovim Zakonom. Agencija provodi postupak certifikacije operatora prijenosnog sustava. Agencija će izdati certifikat operatoru prijenosnog sustava kao:

1. vlasnički razdvojenom operatoru prijenosnog sustava, sukladno članku 14. ovoga Zakona ili
2. neovisnom operatoru sustava, sukladno odredbama članka 15. do 17. ovoga Zakona ili
3. neovisnom operatoru prijenosa, sukladno odredbama članka 18. do 22. ovoga Zakona.

(2) Postupak certifikacije operatora prijenosnog sustava provodi se:

1. na zahtjev operatora prijenosnog sustava u skladu sa stavkom 3. točkom 1. ovoga članka,
2. na inicijativu Agencije kada:
 - operator prijenosnog sustava ne postavlja zahtjev za certificiranjem u skladu sa stavkom 3. točkom 1. ovoga članka ili
 - Agencija dobije saznanja o planiranim izmjenama koje predstavljaju potrebu za novim vrednovanjem certificiranja ili koje mogu dovesti ili su dovele do povrede propisa o razdvajanju,
3. u skladu s uputama Europske komisije.

Na postupak certifikacije primjenjuju se na odgovarajući način odredbe Uredbe (EZ) br. 714/2009.

(3) Operator prijenosnog sustava dužan je bez odgađanja:

1. podnijeti zahtjev za certificiranjem ako još nije certificiran i
2. obavijestiti Agenciju o svim planiranim transakcijama koje mogu zahtijevati ponovno vrednovanje certificiranja.

Operator prijenosnog sustava mora Agenciji dostaviti svoje podatke i na zahtjev Agencije sve dokumente potrebne za certifikaciju.

(4) Agencija će dostaviti na mišljenje Europskoj komisiji obrazloženi nacrt certifikata u roku od četiri mjeseca od pokretanja postupka certifikacije operatora prijenosnog sustava, odnosno od dostavljanja dokumenata od strane operatora prijenosnog sustava. Agencija će u postupku certifikacije sukladno stavku 1. točkama 1. i 3. ovoga članka u što većoj mjeri uzeti u obzir mišljenje Komisije. Odstupanje od mišljenja Komisije Agencija je dužna pisano obrazložiti.

(5) Agencija mora po zaprimanju mišljenja Europske komisije u roku od dva mjeseca odlučiti o zahtjevu za certifikacijom. Ako je to potrebno za postizanje svrhe ovoga Zakona certifikat se može dati uz propisivanje određenih obveza i uvjeta.

(6) Iznimno od odredbe stavka 4. ovoga članka, pri certificiranju u skladu s odredbom stavka 1. točke 2. ovoga članka Agencija je obvezna uvažiti mišljenje Komisije.

(7) Agencija vodi službenu evidenciju o svim kontaktima ostvarenim s Europskom komisijom u okviru postupka certifikacije operatora prijenosnog sustava. Službena evidencija daje se na uvid subjektu koji traži izdavanje certifikata te Ministarstvu. Izdani certifikat zajedno s obrazloženjem javno se objavljuje pri čemu dijelove koji sadrže komercijalno osjetljive informacije treba izvesti kao nečitke. Mišljenje Komisije iz stavka 4. ovoga članka objavljuje se javno, ako u obrazloženju odluke nije drugačije određeno. Agencija je obvezna komercijalno osjetljive informacije držati u tajnosti.

(8) Operator prijenosnog sustava i elektroenergetski subjekti koji obavljaju djelatnost proizvodnje električne energije ili opskrbe električnom energijom obvezni su bez odgađanja dostavljati na zahtjev Agenciji i Europskoj komisiji sve podatke i informacije mjerodavne za ispunjavanje njihovih zadaća u skladu s odredbama ovoga članka.

(9) Nakon okončanja postupka certifikacije Agencija rješenjem određuje operatora prijenosnog sustava sukladno stavku 1. ovoga članka te o tome bez odgađanja obavještava Europsku komisiju. Na određivanje neovisnog operatora sustava sukladno odredbama stavka 1. točke 2. ovoga članka prethodnu suglasnost daje Europska komisija. Ako Agencija u provođenju nadzora utvrdi da su zbog povrede odredbi o razdvajanju prestali postojati uvjeti temeljem kojih je izdan certifikat ukinuti će rješenje kojim je izdan certifikat. Rješenje kojim se određuje odnosno opoziva operator prijenosnog sustava objavljuje se u na internetskoj stranici Agencije te u Službenom listu Europske unije.

V. DISTRIBUCIJA ELEKTRIČNE ENERGIJE

Razdvajanje operatora distribucijskog sustava

Članak 36.

(1) Ako je operator distribucijskog sustava dio vertikalno integriranog subjekta, mora biti neovisan o ostalim djelatnostima koje se ne odnose na distribuciju najmanje u smislu svog pravnog oblika, organizacije i odlučivanja. Vlada Republike Hrvatske na prijedlog Ministarstva ili Agencije može donijeti odluku o obveznom vlasničkom odvajanju osnovnih sredstava operatora distribucijskog sustava od vertikalno integriranog subjekta ili o obveznom vlasničkom razdvajanju operatora distribucijskog sustava od vertikalno integriranog subjekta, ako na temelju provedenog istraživanja funkcioniranja tržišta električne energije iz članka 57. ovoga Zakona utvrdi da povezanost operatora distribucijskog sustava s vertikalno integriranim subjektom onemogućuje razvoj tržišta i osigurava povlašteni položaj vertikalno integriranom subjektu ili nekom njegovom dijelu.

(2) Uz zahtjev iz stavka 1. ovoga članka, ako je operator distribucijskog sustava dio vertikalno integriranog subjekta, mora biti neovisan o ostalim elektroenergetskim djelatnostima u smislu svoje organizacije i odlučivanja. Kako bi se to postiglo, primjenjuju se sljedeći minimalni kriteriji:

1. osobe odgovorne za rukovođenje operatorom distribucijskog sustava ne smiju sudjelovati u strukturama vertikalno integriranog subjekta koje su, izravno ili posredno, odgovorne za svakodnevni rad proizvodnje električne energije, prijenosa električne energije i opskrbe električnom energijom,

2. potrebno je poduzeti odgovarajuće mjere da se profesionalni interesi osoba odgovornih za rukovođenje operatorom distribucijskog sustava uzmu u obzir na način koji im osigurava mogućnost neovisnog djelovanja,

3. operator distribucijskog sustava mora imati stvarna prava odlučivanja, neovisno o integriranom elektroenergetskom subjektu, s obzirom na osnovna sredstva potrebna za pogon, održavanje i razvoj mreže. U svrhu izvršenja ovih zadaća operator distribucijskog sustava mora imati na raspolaganju potrebna sredstva, uključujući financijska, materijalna, tehnička i kadrovska sredstva. To ne sprječava postojanje odgovarajućih mehanizama koordinacije kojima se osigurava zaštita prava financijskog i upravljačkog nadzora koja ima vladajuće društvo u pogledu povrata na imovinu u ovisnom subjektu, a koji su povezani s odredbama zakona koji uređuju područje regulacije energetske djelatnosti,

4. operator distribucijskog sustava donosi program usklađenosti u kojem su utvrđene poduzete mjere kojima se isključuje mogućnost pristranog vladanja, kao i odgovarajuće praćenje njegovog poštivanja. Program usklađenosti utvrđuje posebne obveze zaposlenika vezane uz ispunjenje tog cilja. Osoba ili tijelo odgovorno za praćenje programa usklađenosti, odnosno osoba za praćenje usklađenosti u operatoru distribucijskog sustava, dostavlja Agenciji godišnje izvješće u kojem su sadržane poduzete mjere i to se izvješće objavljuje. U operatoru distribucijskog sustava osoba za praćenje usklađenosti potpuno je neovisna i ima pristup svim potrebnim informacijama operatora distribucijskog sustava i njemu pripojenih subjekata prilikom izvršavanja svog zadatka.

(3) Ako je operator distribucijskog sustava dio vertikalno integriranog subjekta, Agencija prati njegove aktivnosti na način da spriječi korištenje prednosti svog vertikalno integriranog ustroja za narušavanje tržišnog natjecanja. Vertikalno integrirani operator distribucijskog sustava svojim korporacijskim identitetom, komunikacijama, zaštićenim imenom i poslovnim prostorom ne smije dovoditi do zabune glede odvojenog identiteta elektroenergetskog subjekta za opskrbu koji je također dio istog vertikalno integriranog subjekta.

(4) Odredbe o razdvajanju iz stavaka 1. do 3. ovoga članka ne sprječavaju vladajuće društvo u vertikalno integriranom subjektu da odobrava godišnje financijske planove ili neke druge jednakovrijedne instrumente operatoru distribucijskog sustava kao svom ovisnom društvu te da postavlja opća ograničenja razine zaduživanja operatora distribucijskog sustava kao svog ovisnog društva, ali mu nije dopušteno davanje uputa u svezi sa svakodnevnim poslovanjem, niti uputa u svezi s pojedinačnim odlukama o izgradnji ili unapređenju distribucijskih mreža ako iste ne prekoračuju usvojeni financijski plan ili neki drugi jednakovrijedan instrument.

(5) Prihvaćeni financijski planovi iz stavka 4. ovoga članka dostavljaju se Agenciji unutar mjesec dana od dana njihovog prihvaćanja radi praćenja i analiziranja provedbe.

(6) Unutar vertikalno ili horizontalno integriranog subjekta nije dopušteno međusobno subvencioniranje društava koja se bave reguliranim djelatnostima i onih društava koja se bave tržišnim djelatnostima, kao i subvencioniranje među djelatnostima unutar istog društva radi omogućavanja tržišnog natjecanja i izbjegavanja diskriminacije korisnika mreže.

(7) Odredbe stavaka 1., 2. i 3. ovoga članka ne primjenjuju se na integrirane elektroenergetske subjekte koji električnom energijom napajaju manje od 100.000 kupaca ili koji napajaju male izolirane sustave.